

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **V. V.**, zastoupený JUDr. Klárou Kořínkovou, Ph.D., advokátkou se sídlem Fügnerovo nám. 1808/3, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 11. 2014, č. j. 32 Ad 6/2014 – 37,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 11. 2014, č. j. 32 Ad 6/2014 – 37 a rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 5. 5. 2014, č. j. MPSV-UM/4065/14/4S-KHK **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o žalobě.
- III. Žalovaný **j e p o v i n e n** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti 3.146 Kč do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalobce JUDr. Kláry Kořínkové, Ph.D., advokátky.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 11. 2014, č. j. 32 Ad 6/2014 - 37, byla zamítnuta žaloba podaná žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „ministerstvo“) ze dne 5. 5. 2014 č. j. MPSV-UM/4065/14/4S-KHK, kterým bylo zamítnuto odvolání stěžovatele a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky - krajské pobočky v Hradci Králové, kontaktní pracoviště Dobruška (dále jen „úřad práce“) ze dne 12. 2. 2014, č. j. 2815/2014/DOB, o snížení příspěvku na péči z částky 12.000 Kč na částku 8.000 Kč

měsíčně ode dne 1. 3. 2014. Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, s poukazem na ust. § 7 odst. 1 a 2, § 8, § 9 odst. 1a § 25 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“) a vyhlášku č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 505/2006 Sb.“), že v předmětné věci se jedná o případ hraniční. Sporným je posouzení základní životní potřeby komunikace podle ust. § 9 odst. 1 písm. c) zákona o sociálních službách. Při posuzování neschopnosti zvládnout základní životní potřebu je podstatné, zda stěžovatel je schopen základní životní potřebu zvládnout uspokojivě, tedy způsobem, který umožňuje, aby jeho potřeby byly naplněny bez vazby na každodenní intervenci jiné osoby. Funkční schopnosti dané dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem se hodnotí s využíváním zachovalých potenciálů a funkčních schopností a s využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků denní potřeby nebo vybavení domácnosti nebo s využitím zdravotnického prostředku, tzv. facilitátory. Stěžovatelův případ je hraniční i v tom, že je zde velmi tenká niť mezi tím, co je a není ještě přijatelným standardem. Podle zákona o sociálních službách i přílohy 1 písm. c) vyhl. č. 505/2006 Sb. se výslovně nepožaduje zvládnutí písemné komunikace vlastní rukou. Psanou zprávu lze učinit i s facilitujícím prostředkem a ke zvládnutí schopnosti komunikace postačuje stručná zpráva. Zvládne-li stěžovatel napsat a odeslat prostřednictvím facilitujících prostředků, byť krátkou, zprávu, pak základní životní potřebu komunikace zvládá. Namítal-li stěžovatel nezvládnutí psaní rukou, a tím nemožnost vyplňovat tiskopisy na úřadech, posudková komise ministerstva práce a sociálních věcí, detašované pracoviště v Hradci Králové (dále jen „posudková komise MPSV“) podle krajského soudu správně vysvětlila, že vyplňování tiskopisů spadá pod základní životní potřebu osobní aktivity. Rovněž podle výkladu přílohy 1 písm. i) vyhl. č. 505/2006 Sb. do této životní potřeby patří i vyřizování svých záležitostí, kam patří také věci související s existencí ve společnosti, kontakt s úřady apod. I zde se bere v úvahu realizace této potřeby s facilitátory. Základní životní potřebu osobní aktivity má stěžovatel uznanou jako nezvládanou. Pokud namítal, že mu byl stupeň závislosti IV přiznáván opakovaně od roku 2010, krajský soud s ním vyslovil souhlas pouze částečně. Stupeň závislosti IV byl stěžovateli přiznán podle zákona o sociální péči ve znění účinném do 31. 11. 2011, kde však měl úkon soběstačnosti - komunikace slovní, písemná, neverbální uznanou jako zvládnutou. Rozhodnutím úřadu práce ze dne 21. 5. 2012 byl stěžovateli nadále poskytován příspěvek na péči v původní výši 12.000 Kč měsíčně z důvodu uznané závislosti ve stupni IV – úplná závislost, kde bylo poprvé uvedeno, že základní životní potřebu komunikaci, podle citovaného zákona ve znění, účinném od 1. 1. 2012, nezvládá. Protože se jednalo o vyhovující rozhodnutí v nejvyšším možném stupni závislosti, nebyl závěr posudkové lékařky OSSZ podroben konfrontaci s posudkem posudkové komise MPSV v případném odvolacím řízení. S účinností od 1. 1. 2012 došlo při posuzování příspěvku na péči zavedením 10 bodového hodnocení základních životních potřeb k natolik zásadním změnám, že teprve zkušenosti z rozhodovací praxe přispěly k bližší interpretaci jednotlivých ustanovení zákona o sociální péči a přílohy 1 vyhl. č. 505/2006 Sb. Stěžovatel byl oběma posudkovými orgány posouzen jako osoba závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost), přičemž tyto vycházely z jeho zdravotní dokumentace, výsledků sociálního šetření a vlastních zjištění. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, je třeba na posudek posudkové komise MPSV jako rozhodující důkaz klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti, jak v odvolacím řízení, tak i v soudním přezkumném řízení. V případě stěžovatele je posudek posudkové komise MPSV úplný a přesvědčivý, neobsahuje žádný vnitřní rozpor a

pokračování

zohledňuje všechny podstatné okolnosti projednávané věci. Posudková komise MPSV odůvodnila, proč zvládání základní životní potřeby podle ust. § 9 odst. 1 písm. c) zákona o sociální péči hodnotí ve shodě s posudkem posudkové lékařky OSSZ. Vyjádřila se rovněž k odvolací námitce ohledně stěžovatelova nezvládání psát vlastní rukou z hlediska posudkových kritérií. Posudek posudkové komise MPSV je stručnější, nicméně ve své podstatě výstižný a nevzbuzuje jakékoliv pochybnosti o správnosti učiněného závěru. Krajský soud jako medicínský laik není oprávněn hodnotit či zpochybňovat odborné medicínské závěry. Žalobní tvrzení podle krajského soudu nepřináší žádné nové skutečnosti a argumenty. Pouze se opakují námitky, které byly uplatněny v odvolacím řízení a k nimž se posudková komise MPSV vyjádřila. Krajský soud proto své rozhodnutí opřel o shodná zjištění obou posudkových orgánů, zejména o posudek posudkové komise MPSV, jehož závěry odůvodnily správnost napadeného správního rozhodnutí. Krajský soud neshledal v postupu správních orgánů žádné vady řízení, a proto napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť podle jeho názoru spočívá na nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení. Právní otázkou je zejména výklad ustanovení vymezujících schopnost zvládat základní životní potřeby ve smyslu zákona o sociálních službách. Jak správně uvedl krajský soud, za schopnost zvládat základní životní potřebu komunikace se podle příl. 1 písm. c) vyhl. č. 505/2006 Sb. považuje stav, kdy osoba je schopna porozumět se a porozumět, a to mluvenou srozumitelnou řečí a psanou zprávou, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky. Podle stěžovatelova přesvědčení potřebu komunikace není schopen zvládat. Citované ustanovení je nutné vykládat kumulativně. Posuzovaná osoba musí být schopna zvládat porozumět se a porozumět, a to mluveným slovem i psanou zprávou. To dovozuje stěžovatel za použití jazykového výkladu, kdy mluvená řeč a psaný projev není oddělen čárkou, ale spojkou „a“. Proto se jedná o poměr slučovací. Je tedy nutné, aby byly splněny obě podmínky, aby mohla být u posuzované osoby prohlášena životní potřeba komunikace za zvládnutou. Teprve ve druhé části věty, kdy je vyžadováno porozumění základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, se jedná o alternativu. Toto bylo ostatně potvrzeno i judikaturou Nejvyššího správního soudu (sp. zn. 1 Ads 86/2014). I krajský soud v napadeném rozsudku uvedl, že stěžovatelův případ je případem hraničním, kdy je vedena velmi tenká niť mezi tím, co je a není přijatelným standardem. Své rozhodnutí založil zejména na úvaze, že stěžovateli postačí elektronická forma komunikace a není zapotřebí zvládnout psaní rukou. Podle krajského soudu vyplňování tiskopisů při komunikaci s úřady a jinými subjekty spadá do životní potřeby uvedené pod ust. § 9 odst. 1 písm. i) zákona o sociálních službách - osobní aktivity, kterou má stěžovatel uznanou jako nezvládnutou. Je však zapotřebí zamyslet se nad účelem rozčlenění životních potřeb do jednotlivých kategorií, a zejména nad tím, které aktivity a potřeby spadají pod životní potřebu definovanou jako komunikace, když podle krajského soudu komunikace vyřizování svých záležitostí a komunikace s úřady tam nespádá. Pokud by z písemné komunikace byla vyčleněna komunikaci v úředním styku, pak zbývá komunikace ve styku osobním, u které nabývá na významu komunikace psaná rukou, které stěžovatel není schopen, protože úchopová funkce ruky nebyla zachována. Stěžovatel je schopen „vytukat“ pouze velmi krátké e-mailové zprávy, a to při značném vypětí. Jakékoliv jiné e-

maily je schopen posílat pouze s pomocí manželky. Obdobně je schopen poslat z dotykového mobilu krátkou sms zprávu. Tlačítkový mobil není z důvodu absence jemné motoriky schopen používat. Podle mínění stěžovatele není naplněn účel životní potřeby, který spočívá zejména v osobní komunikaci, když není schopen napsat osobní dopis nebo e-mail bez pomoci své manželky nebo jiné osoby. Pak takový dopis nebo e-mail již nebude osobní. Jedná se o zásadní zásah do stěžovatelova soukromí a nelze učinit závěr, že stěžovatel v této oblasti není postižen. Není tedy schopen písemné komunikace bez pomoci druhé osoby a životní potřebu komunikace není schopen zvládnout. V této souvislosti stěžovatel poukázal na to, že krajský soud, ani správní orgány řádně nezohlednily veškeré dostupné podklady, když např. z lékařské zprávy MUDr. M. K. ze dne 13. 2. 2014 jednoznačně vyplývá, že je neschopen komunikace psanou zprávou. Proto posudky pořízené ve správním řízení nelze považovat za úplné a přesvědčivé a je zde zásadní rozpor ohledně zvládnutí potřeby komunikace. Nezákonnost napadeného rozsudku spatřuje stěžovatel i v tom, že je nedostatečně zdůvodněn ve vztahu k žalobní námitce, že jeho zdravotní stav se nijak nezlepšil, a přesto došlo ke změně kvalifikace jeho schopnosti zvládnout základní životní potřebu komunikace. Krajský soud se omezil jen na konstatování, že rozhodnutím správního orgánu ze dne 21. 5. 2012 byl stěžovateli přiznán příspěvek ve výši 12.000 Kč (IV stupeň závislosti), ale právní úprava byla tehdy nová. Tedy nepřímou naznačil, že správní orgán při předchozím rozhodování pochybil. S ohledem na presumpci správnosti správních rozhodnutí je třeba považovat nedostatečné vyjádření krajského soudu k žalobní námitce za vadu řízení, která měla za následek nezákonnost rozhodnutí. V této souvislosti stěžovatel odkázal na rozsudek sp. zn. 1 Ads 32/2014, v němž Nejvyšší správní soud výslovně vybídl k tomu, aby se správní orgány, případně soudy, zabývaly srovnáním s předchozími posudky. Za situace, kdy ze všech zdravotních záznamů i z posudků vyplývá, že stěžovatelův zdravotní stav se nezlepšil, pak měl krajský soud přesvědčivě vysvětlit změnu v rozhodování ohledně stupně závislosti. Toto neučinil, a ani se o to nepokusil. Stěžovatel také poukázal na zásadu předvídatelnosti rozhodování orgánů veřejné moci, která byla s účinností od 1. 1. 2014 zakotvena i v ust. § 13 o. z. V daném případě má stěžovatel právo na vysvětlení zásadní odchylky v rozhodování správních orgánů, a to tím spíše, jedná-li se o hraniční případ. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti, přičemž neshledal vady uvedené v odstavci 4 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle obsahu správního spisu stěžovatel pobíral do 31. 12. 2006 zvýšení důchodu pro převážnou bezmocnost. Po změně zákona o sociálních službách byl ode dne 1. 1. 2007 považován za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II, a protože o něho pečovala jiná fyzická osoba, a náležel mu příspěvek ve výši 8.000 Kč měsíčně. Při novém posouzení stupně závislosti byl stěžovateli rozhodnutím Městského úřadu v Dobrušce, odboru sociálních věcí a zdravotnictví ze dne 28. 5. 2007 přiznán příspěvek na péči i nadále ve výši 8.000 Kč měsíčně. Při dalším posouzení však došlo ke zvýšení stupně závislosti na stupeň III a tomu odpovídal příspěvek ve výši 8.000 Kč měsíčně (podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2011). Rozhodnutím Městského úřadu v Dobrušce, odboru sociálních věcí a zdravotnictví ze dne 13. 9. 2010 byl stěžovateli zvýšen příspěvek na péči

pokračování

od 1. 6. 2010 na 12.000 Kč měsíčně pro zjištěný stupeň závislosti IV (podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2011), neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřeboval každodenní pomoc nebo dohled při více než 30 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti posuzovaných podle ust. § 9 odst. 1 a 2 zákona o sociálních službách ve znění účinném do 21. 12. 2011. Následně oznámením ze dne 7. 3. 2012 bylo stěžovateli sděleno, že úřad práce zahajuje z moci úřední správní řízení ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči. Úřad práce provedl sociální šetření v místě bydliště stěžovatele a podle posudku posudkové lékařky OSSZ potřebuje z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pomoc mimo jiné při základní životní potřebě komunikace s tím, že písemnou komunikaci zvládá pouze elektronicky, klasické ruční písmo nikoliv. Proto rozhodnutím ze dne 21. 5. 2012 rozhodl úřad práce tak, že stěžovateli bude nadále poskytován příspěvek na péči v původní výši 12.000 Kč. Poté oznámením ze dne 1. 11. 2013 bylo stěžovateli sděleno, že úřad práce zahajuje z moci úřední správní řízení ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči. Úřad práce provedl sociální šetření v místě bydliště stěžovatele, při kterém zjistil, že PC dokáže zapnout a vypnout, dokáže odpovědět na e-mail („datluje“ jedním prstem) a poslat v příloze soubory, ale delší e-maily za něj vyřizuje manželka. Co se týče ručního písma, dokáže se jen podepsat, přičemž podpis není vždy stejný. Posudková lékařka OSSZ vypracovala posudek se závěrem, že stěžovatel nezvládá 8 základních životních potřeb; je osobou starší 18 let, která se podle ust. § 8 odst. 2 písm. c) zákona o sociálních službách považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost), která není schopna zvládat 7 nebo 8 základních životních potřeb a vyžaduje z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby. Pokud jde o komunikaci, pouze uvedla, že *„Elektronickou komunikaci zvládá rovněž, je schopen posílat e-maily, posílat v příloze soubory, elektronicky komunikovat s úřady.“* Úřad práce na základě provedení dokazování vydal dne 12. 2. 2014 rozhodnutí, kterým byl stěžovateli snížen příspěvek na péči z částky 12.000 Kč na částku 8.000 Kč měsíčně ode dne 1. 3. 2014. Ministerstvo napadeným rozhodnutím zamítlo stěžovatelovo odvolání a potvrdilo napadené rozhodnutí úřadu práce. V odůvodnění zejména odkázalo na posudek posudkové komise MPSV o přezkoumání posouzení stupně závislosti.

Podle ust. § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost.

Podle ust. § 9 odst. 4 a 5 zákona o sociálních službách se při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.

Za neschopnost zvládat základní životní potřeby se považuje podle ust. § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb. stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu.

Vymezení schopnosti zvládat komunikaci je pak obsaženo v příloze 1 pod písm. c) citované vyhlášky tak, že za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna dorozumět se a porozumět, a to mluvenou srozumitelnou řečí a psanou zprávou, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.

V daném případě byl stěžovateli poprvé přiznán příspěvek na péči ve výši 12.000 Kč měsíčně rozhodnutím Městského úřadu v Dobrušce, odboru sociálních věcí a zdravotnictví ze dne 13. 9. 2010 od 1. 6. 2010 pro zjištěný stupeň závislosti IV (úplná závislost) podle zákona o sociálních službách ve znění účinném do 31. 12. 2011. Podle tehdy platné právní úpravy se posuzovalo 18 úkonů péče o vlastní osobu a 18 úkonů soběstačnosti. Komunikace náležela mezi úkony soběstačnosti a podle ust. § 9 odst. 2 písm. a) citovaného zákona se posuzovala komunikace slovní, písemná, neverbální. Podle citovaného rozhodnutí nebyla v rámci posuzování úkonů soběstačnosti uvedena komunikace jako úkon nezvládaný stěžovatelem. Stejně tak není uvedena ani v posudku posudkové lékařky OSSZ ze dne 7. 9. 2010, ani ve výsledku sociálního šetření, kde je naopak uvedeno: „a) komunikace slovní, písemná, neverbální (*komunikuje, nedaří se mu psát, jen se podepíše*); zvládá“. Následně ve správním řízení zahájeném z moci úřední po 1. 1. 2012 bylo po provedeném dokazování rozhodnutím ze dne 21. 5. 2012, č. j. 896/2012/DOB rozhodnuto, že stěžovateli bude i nadále poskytován příspěvek v původní výši 12.000 Kč měsíčně, protože potřebuje pomoc při devíti základních životních potřebách, mezi nimiž je uvedena také komunikace.

Stěžovateli byl sice stupeň závislosti IV přiznán, a v důsledku toho i příspěvek na péči v částce 12.000 Kč, již v roce 2010, ale na základě jiné právní úpravy, a tedy posuzování jiných kritérií, přičemž zvládání komunikace nebylo hodnoceno negativně. Teprve při opětovném posouzení nároku a výše vzhledem ke změně skutečností rozhodných pro výši příspěvku na péči byla hodnocena komunikace jako nezvládnutá. Proto krajským soudem vyslovený částečný souhlas se žalobní námitkou, že stěžovateli byl stupeň závislosti IV přiznáván opakovaně od roku 2010 je opodstatněný.

Podstatné však je, že jak v předchozím posudku posudkové lékařky OSSZ, tak rozhodnutí úřadu práce ze dne 21. 5. 2012 byly vysloveny ohledně stěžovatelovy schopnosti zvládat základní životní potřebu komunikace odlišné závěry, aniž by bylo zřejmé, co je příčinou této změny. Je zcela právně irelevantní argumentace krajského soudu, že závěr posudkové lékařky OSSZ vyslovený v posudku ze dne 15. 3. 2012 nebyl

pokračování

„podroben konfrontaci s posudkem posudkové komise MPSV v případném odvolacím řízení“. Stejně tak nemůže obstát argumentace, že „účinností od 1. 1. 2012 došlo při posuzování příspěvku na péči zavedením 10 bodového hodnocení základních životních potřeb k natolik zásadním změnám, že teprve zkušenosti z rozhodovací praxe přispěly k bližší interpretaci jednotlivých ustanovení zákona o sociální péči a přílohy 1 vyhl. č. 505/2006 Sb.“ Jestliže současný závěr o nezvládnutí základní životní potřeby komunikace stěžovatelem je v rozporu se závěrem vysloveném v předchozím posudku, potažmo rozhodnutím o příspěvku na péči, a pokud tento rozpor měl navíc pro stěžovatele poměrně významný dopad, neboť vedl ke snížení vypláceného příspěvku na péči z částky 12.000 Kč na částku 8.000 Kč, bylo povinností posudkové komise MPSV, stejně jako ministerstva, řádně vysvětlit, z jakých důvodů bylo rozhodnuto o snížení příspěvku na péči, tzn. v čem a jakým způsobem se změnila stěžovatelova schopnost komunikace, když právní úprava v tomto směru nedoznala žádné změny. Nezbytnost přezkoumatelného odůvodnění je ještě umocněno tím, že krajský soud označil stěžovatelův případ za hraniční. V této souvislosti lze také odkázat na judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudek ze dne 28. 5. 2009, č. j. 4 Ads 14/2009 – 37, v němž Nejvyšší správní soud vyslovil, že „rozhoduje-li správní orgán o odnětí určité dávky, musí v odůvodnění svého rozhodnutí jednoznačně vysvětlit, proč příjemce dávky již nesplňuje podmínky, na základě kterých mu byla dávka přiznána.“ V rozsudku ze dne 6. 8. 2008, č. j. 3 Ads 45/2008 – 46, v obdobné věci Nejvyšší správní soud uvedl, že „při odnímání pobírané dávky důchodového pojištění podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem je posudková komise MPSV ČR povinna přesvědčivě odůvodnit, v čem spočívá zlepšení nebo stabilizace zdravotního stavu pojištěnce při porovnání s obdobím, kdy odnímaná dávka byla přiznána, případně zda odnímaná dávka nebyla přiznána na základě posudkového omylu.“ I když se citované rozsudky netýkaly příspěvku na péči, pravidla v nich vyslovená však lze z povahy věci aplikovat i na stěžovatelovu věc.

V dalším řízení je tedy na ministerstvu, aby po provedeném odvolacím řízení znovu rozhodlo o odvolání stěžovatele a vypořádalo se nejen se všemi odvolacími námitkami, ale uvedlo také důvody, které vedly ke snížení příspěvku na péči.

Nejvyšší správní soud proto z výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, protože napadený rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, a proto ho podle ust. § 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s. zrušil. Jelikož rozhodnutí ministerstva trpí podstatnou vadou řízení, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, pro kterou bylo rozhodnutí možno zrušit již v řízení před krajským soudem, Nejvyšší správní soud za použití ust. § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. současně zrušil také napadené správní rozhodnutí a věc vrátil ministerstvu k dalšímu řízení.

Ve věci rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje kasační soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, neboť neshledal důvody pro jeho nařízení.

Zruší-li Nejvyšší správní soud i rozhodnutí správního orgánu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento správní orgán vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 2 ve spojení s § 120 a § 78 odst. 5 s. ř. s.).

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Protože stěžovatel měl v řízení o kasační stížnosti i v řízení o žalobě úspěch, má právo na náhradu nákladů těchto řízení.

I když v řízení o žalobě měl stěžovatel úspěch, nevznikly mu s tímto řízením žádné náklady, a proto bylo o nákladech řízení rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku II.

V řízení o kasační stížnosti vznikly stěžovateli náklady řízení v souvislosti s právním zastoupením. Odměna zástupkyně činí za 2 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a písemné podání ve věci samé) 2 x 1.000 Kč [§ 1 odst. 1, § 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“)], tj. 2.000 Kč a náhrada hotových výdajů 2 x 300 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky), tj. 600 Kč, zvýšená o daň z přidané hodnoty ve výši 21 %, tj. o 546 Kč. Náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti tak činí celkem 3.146 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. května 2015

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu